

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Merourea si Sambet'a, Fieca una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 . sun. pe unu anu séu 45 doideceri, or 3 galbini si 3 doideceri mon. sunatoria. Se prenunera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

Nr. 50

Braslovu, 27. Juniu 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Publicare.

In urm'a conclusului adunarei generale din 24. Oct. /5. Noe. 1861 adunanti'a generala a asociatiunei transilvane, pentru literatur'a romana si cultur'a poporului roman, se va tinea pentru anulu acest'a in 16/28. Juliu in Brasiovu.

Aducunduse acést'a la cunoscenti'a publica, si conchiemanduse la aceeasi toti membrii asociatiunei, subserisulu Presiedinte 'si satisfaca placutei s'ale detorintie ce i-o impune §-lu 14, lit. a. din statute.

Diurnalele nóstre romane suntu poffite a reproduce acésta publicare.

Sibiu, 27. Maiu/8. Juniu 1862.

Andrieu Barone de Siaguna m. p.
Episcopu si Presiedinte Asociatiunei.
Antonie Vestemianu m. p.
Canonieu si Secretariu sec.

Proprietate. Creditu. Banca ipotecaria. Cumparatura de mosii.

Eata totu atatea materii séu sugete, care merita a se desbate in tóte dilele, in tóte locurile, intre tóte clasele locuitorilor tierii.

De candu s'a infintiatu iobagi'a, o parte mare a tieraniloru ajunse cá se aiba si ea proprietate de pamentu.

De candu s'a desfiintiatu legea aviticitatii, fostii posesori nobili nu mai sunt simpli vasali ai corónei, ci ei sunt proprietari adevirati ai mosiiloru ereditate dela parinti, pentruca — ei le potu vinde, schimba, darui, testa dupa placu, fóra cá se aiba a cere voia dela Coróna. —

De aici ar urma firesce, cá creditulu carele pana la a. 1849 trebuia se lipsésca mai cu totulu, de atunci incóce se fia crescutu in o proportiune fórté imbucuratóre, cu alte cuvinte: cá celu carele are trebuintia de bani, se gasésca cu inlesnire creditori si se póta lua bani imprumutu pe lenga interese fórté usióre, de es. 4 multu 5% precumu se intempla acésta in tóte tierile, pe unde proprietatea e sigura si creditulu bine regulatu prin legi.

Intru adeveru acést'a trebuia se se intemple si pe la noi, incatu se poti gasi in tóte unghiurile tierii bani pe securitate ipotecaria. Si cu tóte acestea se privimu impregiura de noi in tóta Transilvani'a si Ungari'a, pentru cá se ne facemu cea mai intristatóre observatiune, ca creditulu nu se póte intemeié nici pana in ór'a de fačia, ceea ce aduce o neaudita stricatiune particulariloru cá si poporului intregu.

Petru a ereditu dela tataseu un'a miie falci de pamentu mai totu locu de aratu si de fenatiu si numai ceva balti puturóse.

Acésta mosia se afla asediata pe Campia; pamentulu ei negru e prea roditoriu, atata numai, ca acelu tinentu suferé adesea de seceta, din cauza mai virtosu ca padurile s'au stricatu si stirpitu in totu cuprinsulu acelei campii, fara cá proprietarii se mai fi sémenatu si seditu altele. Sciti Dv. catu folosu aducu proprietariulu acele 1000 falci patrate séu acelu 1/4 milu de locu? Doua mii fiorini, adica arend'a ce capata pe pasiune si altu nimicu, adica 2 fiorini dela 1 falce.

Acést'a este o bajocura. Lenea, trandavi'a séu ne-sciinti'a proprietariulu a degradatu acea mosia la unu venitu asia de nimicu?

Se potu si acestea tóte, in casulu in sa pe care'lu scimu noi, mai este si altu ceva.

Amu disu mai susu, ca mosi'a nóstra campenésca consta dintr'unu pamentu fórté roditoru. E in sa destulu atata? Da, atata e prea de ajunsu, pentrucá pamentulu acela se produca in fiacare anu cate o padure intréga de scai, palamida, brusturi, rogosu, trestia, in care tóte se se póta ascunde lupii si vesunii.

Se ve. spunu ce'i mai lipsesce acelei mosii. In marginea mosiei se afla unu satuletiu numai cá de 100 fumuri, locuitu de nisce ómeni mai lipsiti decatu se mai póta trai si mai avuti decatu se póta peri de fóme, preste acést'a fórté reu deprinsi la lucrulu campului, incatu ei abia se afla in stare de a'si cultiva bine-reu pamentielele loru; apoi proprietariulu nostru de 1000 falci nu are pe mosi'a sa nici macaru casa de locuinta, nici grajduri, siopuri, siura, granarie, nici nimicu ingraditu; padurea ii lipsesce cu totulu; ii trebuescu vite de jugu, aratru si tóte uneltele economice. Vitele se mana la adaptu cale de 1/2 óra, prin urmare elu ar face fórté bine déca ar trage unu canalu din Murasiu dreptu preste mijloculu mosiei sale, pentrucá se capete atatu apa de beutu catu si de udatu (irrigatio). Dar' cu ce tóte acestea? ca bani nu suntu, adica proprietariulu nostru ii lipsesce cu totulu ceea ce numimu fundus instructus, adica capitalu séu fondu lucratoru, pe care déca l'aru avea, ar pface mosi'a sa in o gradi-na cá unu paradisu. — Si cine se'i dea lui bani pe o asemenea pustietate de locu? audimu intrebandu pe unii capitalisti.

Vedi aici diace reulu releloru. Bietulu proprietariu cu 1000 falci este mai seracu decatu multi croitori si schusteri dela orasiele mai mari, dintre carii unii isi au de siguru venitululu loru curatu de 1000 — 2000 fiorini pe anu, fara cá se fia aruncatu vreunu capitalu de spariatu in meseri'a sa.

Bine, cati bani 'iar trebui acelui proprietariu de una miia falci, pentrucá se si póta imbunatati mosi'a sa asia, catu in cursu de vreo 5 — 6 ani se nu 'io mai cunosci? Noua ni se pare ca déca proprietatiulu nu e séu unu predatoru séu unu natarau, elu cu sum'a de 20 mii ar poté face minuni pe mosi'a sa. — Oare in sa este mosi'a lui de o valóre cá aceia, pentrucá cineva se fia aplecatu a'i da 20 mii imprumutu? Se vedemu. Una miie falci de pamentu in vecinatatea unei cetati precum este numai Clusiulu séu Brasiovulu, ar face a 100 fl. de falce 100 mii fior. Ci mosi'a cutare e multu mai departata de orasie mai mari, adica 4 pana la 6 óre si drumulu pana acolo inca este fórté reu; asia noi se'i luamu valórea numai pe 1/2 adica 50 mii. Se supunemu acum ca acea mosia nu mai e incarcata cu nici o datorita si ca acestu adeveru se póte cunosce usioru si pe siguru din protocolulu con-scriptiunii mosiiloru, pentrucá capitalistulu carele ar fi aplecatu a inlesni pe proprietariulu Petru cu bani imprumutu, se scie ca nu e nici o insielatiune la mijlocu, ca adica la timpulu seu nu voru stá alti creditori mai vechi in drumulu lui.

istorice ale celorlalte națiuni, ca nu asteapta schimbările a fundu taletorie in constitutiunea țerei pana la legislatiunea formala, ci cu puterea propria a lor cu lupta isi cuprendu dreptul de nationalitate si de limba, si apoi cumca poporul destramatu“ (dóra de absolutismu?) (Das entfesselte Volk) se deda la comunismu — anarchismu — si la volnicia (Willkühr), nu platesce daile legale imperatesci, nu vrea a se tiené de legile civile si penale austriace, nu vrea a da militia, nu vrea a se tiené de ordinea buna din anii cei 12 trecuti sel. pana ce veni Esc. Sa in tier'a asta, si eata ca acumu mergu trebile. (Und siehe da, es geht.) —

Dela birtulu Turdasiului amu petrecutu amendoué partile viribus unitis pe Esc. Sa, pana ce la Orastia sea facutu semnu prin puscature cu treasuri. In piatiulu Orastiei a intratu Esc. Sa subtu unu arcu de triumfu, — pe arculu de triumfu erau cate doue steaguri nationale sasesci, unguresci si romanesci, si unulu mai mare din verfu celu imperatescu. Piatulu si cateva ulitie erau illuminate, si indesuite de ómeni.

Ajungundu Esc. Sa la cortelu (Ospeteria la contele Szechényi) fu priimitu de capitanulu cetatii (senatorulu Wagner). Dupa aceea ne amu despartitu cu totii. Esc. Sa dupace si a priimitu cortelulu preparatu, a datu unu rondu priu piatia, si se a dusu la odichna.

In diu'a urmata a fostu Esc. sa la beseric'a rom.-cath. la missa (liturgia), dupa aceea a primitu visitele, si apoi a visitatu tóte localitatile deregatoriilor civile si judeciale, precumu si aresturile.

La un'a óra a datu Esc. Sa unu prandiu la 22 persóne. Prandiulu se a petrecutu cu veselie mare intre toaste. Numai sieffi deregatoriilor locale civile si besericesci au fostu chiamati la prandiu. Intre toastele aduse au fostu trei in limb'a romana, unulu alu Domnului Domsia, si doue ale Dloru protopopi locali Popovits si Ilyes. — De era si senatorulu Schuller la prandiu, ar fi potutu vedé, ca romanii nu astépta legislatiunea formala in privinti'a dreptului nationalu si a limbii, ci ei se tienu de indereptatirea egala.

De si fratii sasi esereza drepturi politice mai multe si mai mari, esercitarea asta fapteca nu e radimata pe verunu dreptu positivu, ci numai pe puterea propria a deregatoriilor sasesci de susu pana josu. Ca basa drepturilor politice in Transilvani'a e diplom'a din 20. Oct. 1860, si asta nu cuprinde altu ceva in sene, decatu indereptatire egala pentru tóte națiunile Transilvaniei. Dupa prandiu pe la 3 óre a plecatu Esc. Sa catra Belgradu si a fostu petrecutu de mai multi amploiatu si locuitori din Orastia pana la ap'a Vinerei séu pana la Posta Sibotului.

In calatori'a asta catra Belgradu inaintea ajungerei la ap'a Vinerei fù intempinatu in drumu pe campulu Romosului de 3 comunitati: a Romosului, a Romosielului, si a Waideiului conduse de inspectorulu localu senatoru Schuller, care aici trai cu ocaziunea de a enara Esc. Sale istori'a despre sasii din Romosu.

Intre altele a disu Schuller, ca Romosulu e acelu locu, in care de anteu se a saditu cultur'a si industri'a germana in Transilvani'a; Romosulu a fostu mai de multi ani locuitu numai de sasi, dara acumu sasii sunt la numerulu sufletelor mai puçini, decatu ceialalti locuitori, si ca scaderea asta a sasilor in Romosu e causata prin bataile cele multe intemperate cu turcii in seculii trecuti pe campulu esta asia numitu Campulu panei. — (Sub Paulu Kinizsi si St. Batori, pe candu sarea ómenii in Muresiu.)

La ap'a Vinerei in drumu lenga posta Sibotului fù Esc. intempinatu de comunitatile Cugeriu — Vinerea — Sibotu si Balomiru.

Aici la ap'a Vinerei fù Esc. Sa bineventatu de senatorulu Schuller a 3-a óra, apoi de protopopulu Bercianu din Cugeriu, de parochulu rom.-cath. Slovacsek din Orastia, si de D. Domzsa, si apoi se a dusu mai incolo, primindu dela senatorulu Schuller supplic'a a comunitatii Vinerea pentru dobândirea dreptului de tergu de tíera. N. N.

CONSISTORIULU din IX. JUNIU.

Alocutiunea Papei. *)

Venerabili frati!

Noi fumu patrungi de o bucuria profunda, potendu eri cu ajutorulu lui Dumnedieu, a decerne onorile si cultulu san-

*) In a 9. Juniu S. S. Piu IX. dice diurnalulu de Roma, a tienutu unu consistoriu, in care afara de emin. sale Rev. cardinali ai santei beserice romane, astetera patriarhii, primatii, archi-eppii si eppii reuniti la Roma pentru canonisarea serbatorésca a martorilor de Japonia si a lui Mihaiu de Santi. — S. Sa a rostitu alocuciunea urmatória:

tilorú la 27 neinfricosati eroi ai diecescii nóstre religiuni, si asta, avenduve pre voi in giurulu nostru, voi cari inestrati cu atatu de inalta pietate si cu atate virtuti, chiamati a luá parte de ingrijinti'a nóstra in mediulu unoru timpuri atatu de dureróse luptandune cu barbatie pentru cas'a lui Israilu, sunteti pentru noi o mangaiare si o sprigiona suverana. Dee Ddieu, ca pana candu suntemu patrungi de asta bucuria, neci o cauza de superare si de doiu se nu vina a ne intristá de aiurea! In adeveru, nu potemu se nu fimu coplesiti de dore-re si de intristare, vediendu stricaciunile si reutatile atatu de triste si pururea deplorabili, de cari beseric'a catolica si societatea civile ins'a-si sunt misielesce chinuite si apesate cu mare stricaciune a sufletelor. Voi cunósceti intru adeveru, venerabili frati, acelu resbelu nedumeritu dechiaratu catolicismului intregu prin aceiasi ómeni cari inimici crucei lui Isus-Cristosu, nesuferitori de invetiatur'a cea sanetósa, uniti intre sine prin o pecatósa legatura, ignoréza tóte, blastema tóte, si se incérca de a clatiná temeliele societatii omenesci, ba de a restorná din fundu de learu fi prin potintia; de a resvrati spiretele si inimele, de a le implé cu celea mai prepaditórie retaciri si de ale smulge din relegiunea catolica. Acesti perfidi maiestrii de insielaciuni, acesti fauritori de minciuni nu inceata de a face cá se se respandésca intunereculu monstruoselor raterciri ale temporilor vechi, acum de atatea ori refutate si invinse prin cele mai intiepte scripte si condemnite prin cele mai aspre judecati ale beserice; de ale esagerá invescandule in forme si cuvinte noue si amagitórie si de ale lati pretotindéna si in totu modulu. Prin asta maestrie detestabile si intru diabolésca, ei intina (spurca) tóte sciintiele, ei respandescu spre pierdiarea sufletelor unu veninu ucidietoriu, ei partinescu o licintia desfrenata si cele mai rele patimi, ei restórna ordenea religiósá si sociale; ei se opintescu a nimici tóta ide'a de dreptate, de adeveru, de dreptu, de onóre si relegiune si ei tórna in bajocura, insultéza si despretiuescu invetiatur'a si santele precepte a lui Cristu. — Spiretulu refuséza si repasiesce infioranduse a se atinge, chiaru catusi de putintelu, de cele mai de frunte gresiele molipsitórie prin cari acesti ómeni in timpurile nóstre cele nefericite turbura tóte lucrurile divine si omenesci.

„Nimene din voi nu ignoréza, venerabili frati, ca acesti ómeni strica deplinu coesiunea necesaria care, prin vointi'a lui Ddieu, unesce ordenea naturale si cea supranaturale, si ca in acelasi tempu ei schimba, restórna si desfiintéza caracterulu propriu adeveratu si legiuitu alu revelaciunii (descoperirei) divine, autoritatea, constitutiunea si potestatea beserice. Si ei ajungu la atata temeritate de opiniune, in catu nu se temu a negá fara rusine totu adeverulu, tóta legea, tóta potestatea, totu dreptulu de origine divina; ei nu se sfiescu de a intari ca sciinti'a filosofiei si a moralei asia, ca legile civili, potu si trebuescu a nu aterná dela revelaciunc si a delaturá autoritatea beserice; ca beseric'a nu e o societate adeverata si deplinita, de totu libera si ca ea nu se póte redimá pe drepturile proprie si permaninti ce i leau conferitu divinulu seu fundatoriu; ci ca se tiene de puterea civile a detiermuri cari suntu drepturile beserice si intre cari margini dens'a le póte eserce. De aici, ei facu inchiare pe nedreptulu, cumca puterea civile se póte amestecá in treburile ce se tienu de religiune, de moravuri si de guvernulu spiretuale si chiaru a impedecá, ca prelatii si popórale credincióse se nu póta cumeneca liberu si imprumutatu cu Ponteficele romanu' dumnediesce asiediatulu pastoriu supremu a tóta Beseric'a; si ast'a cu scopu de a desface acea necesaria si prea strinsa uniune ce, prin asiediamentu dieescu alu Domnului Nostru insusi, trebuie se existe intre membri mistici ai corpului lui Cristu si capulu seu celu adeveratu. Ei nu se temu neci de a prochiamá cu violenție si falsetate in fati'a multimei, ca ministrii beserice si Ponteficele romanu trebuie se fie eschisi de tóte drepturile si de tóta puterea temporaria.

„Afara de aceste, ei nu se indoiescu in estrem'a lorunerusinare a intari, ca nu numai descoperirea diecésca nu e neci de unu folosu, ma ca densa e spre striearea indeplinirei omenesci, ca ea insasi e nedeplinita si prin urmare supusa unu progresu necurmatu si nedefinitu, care trebuie se corespondia progresului mintei omenesci. Estmodu cutéza densii a pretinde ca profetiele si minunile cuprinse si povestite in cartile cele sante suntu fabule de a le poetiloru, ca santele taine ale credintiei nóstre, suntu rezultatulu incereamintelor filosofice, cumca cartile divine ale Vechiului si Noului Testamentu nu cuprindu in sine decatu mituri si ca, ce'a ce e infioratoriu a dice, Domnulu Nostru Isus Cristu e o intipuire mitica. In urmare, acesti turbulinti adepti ai dogmelor perverse sustienú ca legile morali nu au trebuintia de sanctiune

Este cea mai mare probabilitate, ca Petru nici pe lănga condițiunile susu arătate nu va capătă din Transilvani'a pe ipotec'a mosiei sale 20 mii, adica $\frac{2}{5}$ a valorii totale. Si óre pentruce nu? Pentru 99 pricini, dintre care cea dintea este, ca la noi lipsescu capitaluri mari de datu imprumutu.

Unu ardeleanu carele dispune in dilele năstre preste unu capitalu de 20 pana la 50 mii, avendu o judecata sanatósa, nu va amblá dandú'i imprumutu, ci se va nitá bine prin pregiuru si isi va cumpará elu insusi o proprietate de pamentu, pentru ca astadi are de unde se oumpere. Asie unulu cá acela in locu de a inlesni lui Petru imbunatatirea mosiei, mai virtosu se va sili a'lu descuragiá si a'lu indenná se o vinda, pentrucá se o cumpere elu séu altulu asemenea lui.

Deci eata necesitatea invederata a unei bance de ipoteca, dela care proprietariulu de mosia se póta ridicá bani pana la $\frac{1}{2}$ valórea mosiei sale cu interesu de 5 multu 6 $\frac{0}{10}$, se scape si de camatari fara cugetu, si de strimtorarea de a'si vinde produptele pe candu acelea n'au nici o cautare, si de pericolulu de a i se ridicá banii imprumutati pe candu elu ii are investiti toti in mosia si astépta cá se'i fruptifice; ca adica o banca de ipoteca nu ridica nicidecum capitalurile date imprumutu, decatu numai déca interesele nu se platescu regulatu.

Ce face insa o banca ipotecaria, déca cutare debitori nu platescu interesele regulatu la terminu in obligatiune? Nesmintitu ca'i esecutésa si cu aceast'a ii invatia totuodata la regula si economia mai intielépta; eara déca debitorulu mai e si vreunu predatoru, carele mai incarca si alte datorii preste cele contrase dela banca, atunci i se vinde mosi'a si elu ajunge la sapa de lemnu precum a si meritatu.

Fiindca proprietarii mari din Ungaria mai bine de cinci ani se silescu din tóte puterile cá se castige privilegiu pentru intemeierea unei bance de ipoteca, si fiindca dupa scirile mai noua e buna speranti'a, cumca ei in mani'a cerbicósei si indelungei opusetiunii a bancelor din Viena totu voru castigá unu asemenea dreptu, de aceea afláramu si noi cu cale a trage si asupra acestei impregiurari luareaminte a publiculu nostru, precum si asupra celeilalte, dupa carea in Ungari'a si Transilvania se formésa tocma acum o Societate earasi de proprietari, a carei scopulu este: a impedecá pe catu numai se póte, cá mosiile proprietariloru unguri nicidecum se nu intre in mani straine, eara din cate au apucatu a se instréiná, se se rescumpere dupa putintia si se se re'ntórca la manile familiiloru unguresci.

Ambele scopuri suntu frumóse, maretie si demne de a fi imitate si de catra romani cu micu cu mare in totu timpulu si in totu loculu, eara aceasta cu atatu mai virtosu la romani, ca dupace dinsii pana acum inca au perdutu atatu amaru de pamentu din manile loru; dupace ei suntu lipsiti in parte mare si de industri'a moderna; dupace de alta parte romanulu si de altumintrea este aplecatu mai virtosu spre agricultura si economi'a de vite, — apoi nici se nu intardie unu minutu, ci se se arunce cu tóte bratiele sale pe agricultura; se se impulpe si sufulce cá se cultive tóta bucatie'a de locu, se desece tóte baltile nefolositóre, se curatie de petrissiu tóte vaile esundate si se le apere de innoroire, se gunoiesca tóte colinele si deluletiile, eara dealurile mai mari se le seme ne cu paduri, si tiermii apelor se'i regulese prin sadire de salei, rechiti, plopi, arini si alti arbori, carora le priiese bine pe langa ape. Pana la venirea unei bance ipotecarie romanulu se'si indoiésca capitalulu bratielor sale, se'si faca productivu totu pamentulu pe catu ilu are la man'a sa; cu acésta elu isi va indoi de siguru capitalulu ascunsu in sinulu pamentulu si in locu de a luá bani imprumutu, va avea cá se'si mai campere si adaoge elu insusi la mosi'a sa. G. B.

Brasiovu. (Secerisiulu.) Atatu din informatiuni particulare, catu si din o calatoria facuta in o parte a tierii ne convinseramu spre mult'a năstra bucuria, cumca pe catu secerisiulu din anulu trecutú in o parte mare a Transilvaniei fusese saracu, pe atatu acelasi estimpu va esi dupa dorinti'a locuitoriloru tierii, afara numai de acelea cateva hotara, preste care a caditu grindin'a si a stricatu produptele mai nainte de recolta; intru asemenea o parte a secuimii va avea grane si secari puține. Inlainturulu Transilvaniei pe tarnavi si murasiu secerisiulu e in puterea sa, eara in septeman'a trecuta incepura si pe sub munti pana pe la Fagarasiu incóce a taia la secari, care suntu forte frumóse. Papsioiulu inca se arata mai preste totu frumosu. Viile inca se arata cu destulu fruptu. Dea ceriulu cá locuitorii tierii se mai póta resuflá cevasi, incatu adica dupa alte nevoi si calamitati nenumerate incai se se védia scapati de fóme si golatate, oum si se aiba de unde plati darile cele mari si grele.

Intru altele locuitorii tierii năstre petrecu in linisce si pace, alergandu fiacare numai dupa castigarea panei de tóte dilele; eara de politica cei mai multi se simtu fórté desgustati, pentruca au vediutu pana incatu aceeași este amagitóre. Altii earasi carii nainte de a. 1860 salútasera politic'a numai dela pórt'a curtii fara cá se intre inlaintu, incepura abia acum a se mirá, oum de se adeveri earasi asia curéndu, cumca in cele din urma unguirii se voru impacá cu germanii.

— Unii totu intréba din timpu in timpu, cá ce mai face comitetulu permanentu. Suntu timpuri cá acelea, in care fact'a cea mai intielépta este a nu face nimicu; suntu earasi multe lucruri, cu care trebuie se te intocesci numai dupa anotimpuri. Se póte óre cá economulu intieleptu se are pe locu inghiatiatu, séu se pérda dilele scumpe cu venatulu in timpulu secerisiulu? Saepe locutos fuisse poenituit, tacuisse nunquam. Intr'aceea oricare stravede numai cevasi p'intre velurile politicei momentulu se póte incredintiá, ca déca pusetiunea natiunii romane in Transilvani'a dela 1860 nu inaintá mai spre bine, ea insa nici ca repasi nici unu pasu mai spre reu. —

Pe terenulu victii civile doua clase de romani se mai afla in dilele acestea fórté ingrijate de viitorulu loru. Aceleasi suntu: iobagii, ale caroru mosii suntu disputate de catra fostii posesori nobili, apoi locuitorii fostelor regimente de granitia; cea pentruca procesele loru curgu preste tóta intipuirea de anevoia, eara cestia, pentruca Comisiunea denumita dela Curtea imperatésca spre a lamuri fondurile asia numite de muntura si de provente, cum si a separá proprietatile de mosii si paduri ale particulariloru si ale comunelor de cele fiscale, nici pana in momentele de fatia nu sia inceputu activitatea sa; apoi insa trebuie se scimu, ca de a mai fostu vreodata in tier'a năstra vreo cestiu complicita, acést'a a regimentelor de frontiera intrece dupa opiniunea năstra pe cele mai multe. Si totusi ce pućini suntu carii se o pricépa si se o scie judecá, din adeveratulu ei punctu de vedere si cum o sama de ómeni judeca despre dens'a cá si orbulu despre colóre. Ci despre aceast'a cu alta ocaziune mai pe largu.

DE PUBLICATU!

Intru intielesulu programulu comitetulu Asociatiunei, operatele séu disertatiunile seientifice de diferite specialitati destinate de catra auctorii acelorasi a se citi séu rosti in adunarea generala sunt a se infaciosia comitetulu mai nainte de a esi in publicu, pentru ca numai in acestu modu presedintele póte se fia in stare de a prefige pentru fiacare unu timpu amesuratu pentru cetire séu rostire. —

Deci toti barbatii de sciintie, carii voiescu a concurge cu vreunu productu alu talentelor sale in vreo specialitate ori care din cate sunt prevediute prin statutele asociatiunii sunt rugati, cá se binevoiesca asi tramite respektivele operate — pentru astadata — deadreptulu la Brasiovu pe adres'a secretariulu primariu D. Georgiu Baritiu, celu mai pućinu pana in 22/10. Juliu a. c., informandu inse pe comitetulu, déca voiescu, cá operatulu cutare voru se silu cetésca ori rostéca in persóna, séu prin altu cineva, séu ca'lu destina deadreptulu pentru fói'a Asociatiunei, in care se se publice la timpulu seu.

Sibiu in 1-a Juliu c. n. 1862.

Comitetulu Asociatiunei.

CONTELE LUDOVICU CRENEVILLE in ORASTIA.

Escelenti'a Sa Domnulu presedinte gubernialu provisor. Contele Ludovicu Crenneville, insoćitu de D. comite supremu Franciscu Barone de Nopcia venise in 8 Juniu 1862 sér'a pela 10 óre la Orastia.

La podulu Semerei (cunoscutu de batai'a crancena din 9. Febr. 1849) a fostu intempinatu de ampoiatiu magistratuali din Orastia si bineventatu de D. jude r. de Domsia. — Dupa acea pe la birtulu Turdasiulu in drumu a fostu a dou'a óra priimitu prin o fractiune sasésca sub conducerea senatorulu sasescu Schuller. care se rupse de sub conducerea personalulu cu D. jude Domsia in frunte.

De nu se desbiná senatorulu Schuller cu fractiunea sa de D. Domsia in contra programulu facutu de magistratu; atunci elu nu avea ocaziune de a'si arátá lumin'a mintii sale si elocuentia sa a aceea, ca dupa programulu magistratualu senatorulu Schuller nu a avutu necé rola de cuventare la primire, si asia fienduca se a pregatitu, i ar fi parutu reu, de i ar fi remasu cuventarea nespusa.

Graindu si marturisindu adevéruulu, cuventarea, cu care a primitu Schuller in fruntea fractiunei sasesci cuprinse si unu ce neplacutu nóue, ca „romanii despectéza derepturile

divina, ea de felu nu e de lipsa ea legile omenesci se se conforme dreptului naturale ori cá se priimésca dela Ddieu potere obligatéria, si ei intarescu ca legea divina nu esiste. Ba ce e mai multu, ei néga tóta actiunea lui Ddieu asupra lumii si a ómeniloru si ei inaintéza cu temeritate, cumca mintea omeneasca, fara vreunu respectu catra Ddieu, e uniculu arbitru alu adeverului si alu falsului si alu bunului si alu reului; ca ea insasi e lege siesi, si ca densa e de ajunsu prin ale sale poteri naturali spre a procurá binele ómeniloru si pópóreloru. Pe candu ei facu cu reutate a derimá tóte adeverurile religiunii dela poterea nativa a mintei omenesci, densii acordéza fiescecarui omu unu felu de dreptu primordiale, din care elu póte liberu cugetá si a vorbi despre religiune si a dá lui Ddieu onórea si cultulu ce va fi aflandu de celu mai nimeritu dupa capritiulu seu.

„Acu, ei se apropria de acelu gradu de necuviósie si de nerusinare, incatu densii ataca ceriulu si se opintescu de a goni pe Ddieu insusi. In adeveru, intru o reutate ce nu are asemenea decutu nebuni'a loru, ei nu se temu de a afirmá ca dietatea suprema, plina de intielepiciune si de provedintia nu e deosebita de catra universalitatea lucrurilor, ca Dumnegieu se confunda cu omulu si cu lumea, ca totu e Ddieu, ca Ddieu e aceeasi substantia, acelasi lucru cá si lumea, si prin urmare ca nu e neci o diferentia intre spiritu si materia, necesitate si libertate, adeveru si falsetate, bine si reu, dreptu si nedreptu. In adeveru nemica mai absurdu, nemica mai necuviosu, nemica mai repugnante mintei insesi nu s'aru poté intipui. Ei 'si batu risu de autoritate si de dreptu cu atata temeritate, incatu ei au nerusinarea de a dice ca autoritatea nu e nemica, déca nu e a numerului si a poterii materiali, ca dreptulu consiste in fapta, ca detorintiele ómeniloru suntu o vorba desiérta si ca tóte faptele omenesci au potere de dreptu. (Va urmá.)

Principatele unite. Dela Bucuresci priimiramu cu dat'a 5 Iuliu n. soirea privata in sa positiva, cumca camer'a legislativa a datu si nou-infiintiatei societati concessiunea de a cladi o linia de drumu ferecatu incependu dela pasulu Vulcanului (de catra Hatiegu) pe la Tergu-Jiului, Craiova, la Bucuresci cu o ramura la Giurgiu si cu continuarea pe la Ploiesci la Buseu si Focsiani spre a se impreuná cu porturile Brail'a si Galati. Asia moldavo-romanii nu mai asteptara pana la impacarea certeloru ardelenesci din Sibiu, Clusiu si Brasiovu, ci ei alergara acolo unde se capata bani si capitaluri, adeca la Anglia si Belgiu, formara societate si se voru apucá de lucru. — Intr'aceea in cestiunea caliloru ferecate se mai ivi in Bucuresci o brosiura anonima, carea in sa vorbindu in interesulu Moldavo-Romaniei, indrepte apara si interesulu comercialu din piati'a Brasiovlui.

Intru altele conjuncturele politice in Principate sunt preste tóta intipuirea turburóse, nesigure, insuflátóre de grija; increderea dispare si mai multu decatu fusese aceeasi sguduita; fric'a, prepusul si banual'a mestecata cu o pofta de resbunare colcaítóre — aceasta e situatiunea de fatia, care apoi se mai invenina si prin faimela, ca mai curendu séu mai tardiu totu va trebui se urmese o invasiune noua séu de muscali séu de austriaci. —

CONTRIBUIRI pentru JURISTII din SIBIU.

Prin D. Josifu de Tamás colecta din com. Bord: Contribuira: DD. Gregoriu Voda iunioru 20 cr.; Dimitrie Popa 20 cr.; Todoru Siénleanu 30 cr.; Simione Popa 20 cr.; Stefanu Tamás 20 cr.; Josef Mozes Israelitu 20 cr.; Daniele Vodá 20 cr.; Joane Popa 20 cr.; Joane Tamás 20 cr.; Joane Rusz 20 cr.; Vasiliu Voda 10 cr.; Lika Szuez 10 cr.; Simione Voda 20 cr.; Dimitrie Rusz 50 cr.; Moisi Popeanu 20 cr.; Simione Szimu 20 cr.; Simione Moldovanu 60 cr.; Josifu Florea 20 cr.; Pintitie Szimu 14 cr. — sum'a 4 fl. 34 cr. Aceasta sumulitia s'au adunatu mai cu séma dela juni si insuretiei; si asteapta mai multu generositatea capeteloru incrinite.

D. Florescu dela Bucuresci a mai adaosu la colect'a din earn'a trecuta pe sam'a juristiloru anea 2 galbini si doi douadieceri, adica 68 lei 20 parale.

Domnulu parocu gr. catolicu Demetriu Zdroba din Pan-

ticieiu au tramisu urmatórele contribui: Luca Pap, proprietariu 1 fl. Georgiu Russ, proprietariu 1 fl. Simeonu Pintiean, curialistu 1 fl. Proprietarii: Matheu Vlaich 1 fl., Davidu Filipu 1 fl. Ioane Filipu 1 fl. Ioane Kosztin 1 fl. Ioane Mosuciu sen. 1 fl. Pavelu Vlaich 1 fl. Mitru Cupsia 80 cr. Vasiliu Botta 80 cr. Vasiliu Filipu, curialistu 60 cr. Elia Moldovanu, curialistu 50 cr. Ioane Kimpianu a Ciudi, proprietariu 50 cr. Ilontiu Rusz a Laurentiu, proprietariu 50 cr. Demetriu Dragomiru, proprietariu 50 cr. Filipu Orosz, proprietariu 50 cr. Costandinu Orosz, proprietariu 50 cr. Ioane Denes, curialistu 50 cr. Costandinu Cristoreanu, proprietariu 50 cr. Costandinu Papp, proprietariu 50 cr. Thoma Papp, proprietariu 50 cr. Demetriu Papp, proprietariu 60 cr. Elisiu Rusz, proprietariu 50 cr. Ioane Rusz, proprietariu 50 cr. Damianu Moldovanu, curialistu 40 cr. Veduva Maria a lui Ionu Bucsia, curialistu 40 cr. (Va urmá.)

Publicatiune.

Maiestatea Sa c. r. Apostolica, dupa cumu s'a pututu vedé si din Gazet'a de Vien'a din 4. Aprilie a. c., a binevoitu a ordina prin rescriptulu impartescu din Veneti'a din 24. Martie 1862, cá intregulu venitulu curatu alu celei mai de aprópe loterii a sieptea de statu pentru scopuri filantropice si folosítóre tuturoru, se se dedice spre ajutorarea celoru ce au patimitu daune in diversele tieri ale imperiului, prin inundarea din acestu anu a Dunarei, Elbei, Vistulei si a afluvieloru loru, si cá spre acestu scopu se se anticipe deocamdata numai decatu si se se dee sub dispusetiunea inaltului c. r. ministeriu de statu si a inaltei r. cancelarii aulice Unguresci o suma de o suta de mii de fiorini.

C. r. direptoratu de venitele de loteria insarcinatu cu esecutarea acestei loterii, s'a apucatu numai decatu de lucrarile de lipsa si indata dupa terminarea loru va publicá planulu de jocu dinpreuna cu conditiunile cele fórté favorítóre pentru cei ce voru lua parte la acést'a loteria mare de bani, care e inestrata in modu fórté avutu cu 4534 de castiguri si anume: 1 à 80,000, 1 à 30,000, 1 à 20,000, 1 à 10,000, 2 à 5000, 3 à 4000, 4 à 3000, 5 à 2000, 16 à 1000, 50 à de 500 fiorini etc., in sum'a totale de

300,000 fiorini val. austriaca

si ale carei unice sortiri la care toti sortii joca pe tóte castigurile se va tiené de securu si nerevocaveru in 20. Decembre 1862.

Caldurós'a inbratiosiare de care s'au bucratu totudeun'a loteriele de statu filantropice si folosítóre tuturoru demandate din parintiésca ingrijire a Maiestatei Sale c. r. Apostolice, precumu si rezultatele cele favorítóre ce s'au castigatu prin ele, apoi estinsiunea si marimea lipsei, careia e a se ajutara si in urma folósele cele mari ce se oferescu prin planulu de jocu, dau totu dreptulu c. r. direptoratu de venitele de loteria de a spera in modu securu cumca, si aceast'a a sieptea intreprindere filantropica se va bucura totu de aceiasi inbratiosiare generale si caldurosa, pentrucá in acestu modu se se póta corespunde tendintiei pregratióse a Maiestatei Sale c. r. Apostolice de a poté intinde mana de ajutoriu nenumeraloru familii nenorocite, cari au patimitu daune prin inundarile din acestu anu si ale caroru lipsa si miseria nu s'a pututu ajutará nici prin midiulócele dela statu si comunitati nici prin numerósele contribui facute de catra generosi confrati filantropici.

Emiterea sortiloru cu pretiu de 3 fl., de valuta austriaca se vá publicá prin anu placatu speziale si totudeodata cu emiterea vá incepe si vinderea loru.

De catra c. r. direptoratu de venitele de loteri'a. Despartiammentulu loteriei de statu pentru scopuri filantropice si folosítóre tuturoru.

Vien'a in 30. Maiu 1862.

FRIDERICU SCHRANK,

c. r. consiliariu guberniala si antiste alu direptoratulaf de loteria.

Se face presciintiare de prenumeratiune la

Gazet'a Transsilvaniei si Fól'a **pentru Minte, Anima si Literatura** pe sem. II. a. c.

Pretiulu pe I. sem. in leintru Monarchiei e 5 fl. m. a.; afara din Monarchia 1½ galbinu. Se póte prenumera pela tóte c. r. oficie postale, precumu si la cunoscutii nostri DD. corespondenti si sprijinitori.

Scrisorile se fia francate. Post'a din urma precumu si cea din orasiul mai cunoscut espresu pusa; titlele bine scrise.